

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ (23 AĞUSTOS-13 EYLÜL 1921)

Görsel 1: Sakarya Meydan Savaşı Panoraması, Ressam Aydın Erkmen

Sakarya Meydan Savaşı, Türk ordusunun Kütahya-Eskişehir Muharebeleri'ndeki kayıplar sonrası Sakarya Nehri'nin doğusuna çekilmesiyle başladı. Yunan ordusu, 23 Ağustos 1921'de saldırıya geçti. Askerce ve silah-ça üstün olan Yunanlar; Polatlı, Haymana ve Çal Dağı'nda şiddetli çatışmalar yaşadı. Türk ordusu, savunma hatlarını sürekli yenileyerek Yunan ilerleyişini durdurdu. Yunanlar ağır kayıplar verirken Türk direnişi savaşın seyrini değiştirdi. Bu savaş, Millî Mücadele'nin dönüm noktalarından biri oldu.

Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, Sakarya Meydan Muharebesi'nde Yunan ordusuna karşı **"Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satih bütün vatandır."** stratejisini uyguladı. Bu taktikle vatanın her karış toprağı savunuldu ve Yunan ordusu ilerleyemeyerek yıpratıldı.

22 gün süren çetin mücadele sonucunda, 13 Eylül 1921'de Türk ordusu zafer kazandı. Yunan kuvvetleri geri çekilerek savunmaya geçti. Bu zafer, Millî Mücadele'nin dönüm noktalarından biri oldu.

Sakarya Meydan Savaşı'yla kazanılan zaferin ortaya çıkardığı sonuçlar şunlardır:

- » 1683 II. Viyana Kuşatması'ndan beri Avrupalılar karşısındaki geri çekiliş süreci sona erdi.
- » Yunan ordusu ağır kayıplar verdi, taarruz gücünü kaybetti.
- » Halkın orduya güveni ve savaşın kazanılacağına olan inancı arttı.
- » Kütahya-Eskişehir Muharebeleri'nin olumsuz etkileri ortadan kalktı.
- » Mustafa Kemal Paşa'ya gazilik ünvanı ve mareşallik rütbesi verildi.
- » TBMM'nin uluslararası alanda saygınlığı arttı.
- » Kafkas Cumhuriyetleriyle (Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan) TBMM arasında 13 Ekim 1921'de Kars Antlaşması imzalandı.
- » Fransa'yla TBMM arasında 20 Ekim 1921'de Ankara Antlaşması imzalandı.
- » İtilaf Devletleri TBMM'ye barış önerisinde bulundu. Ancak Sevr tekrar gündeme getirildiği için bu öneri kabul edilmedi.
- » İtalyanlar Anadolu'da işgal ettikleri yerlerden tamamen çekildi.
- » İngilizler ile esir değişimi antlaşması yapıldı.

BÜYÜK TAARRUZ (26 AĞUSTOS-18 EYLÜL 1922)

Görsel 2: Büyük Taarruz Panoraması, Ressam Aydın Erkmen

İtilaf Devletleri ile ateşkes ve barış görüşmeleri olsa da tatmin edici neticeler alınmayınca Türk ordusu taarruza hazırlıklara başladı. Savaş öncesinde Mustafa Kemal'in başkomutanlık yetkisi süresiz olarak uzatıldı.

26 Ağustos 1922'de Türk ordusunun taarruzu başladı. Mustafa Kemal'in "**Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!**" emrini alan ordumuz Eskişehir, Kütahya, Afyon, Uşak, Manisa ve 9 Eylül'de İzmir'i Yunan işgalinden kurtardı.

Büyük Taarruz ile:

- » Millî Mücadele'nin askerî safhası bitmiştir.
- » Yunanlar Anadolu'dan atılmıştır.

DİKKAT

- Büyük Taarruz ile Anadolu'daki Yunan işgali sona ermiştir. Doğu Trakya'daki Yunan işgali devam etmektedir.
- İtilaf Devletleri ateşkes teklifinde bulunmuş ve Mudanya Ateşkes Antlaşması imzalanmıştır.

MUDANYA ATEŞKES ANTLAŞMASI

3 Ekim 1922'de Mudanya'da Türkiye (Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa), İngiltere, Fransa ve İtalya temsilcileri bir araya geldi. Yunanistan görüşmelere katılmayıp ateşkes metnini sonradan imzaladı. Bu süreç, Türkiye'nin diplomatik ve askerî başarısını pekiştirdi.

Antlaşmanın Maddeleri

- » Türkler ve Yunanlar arasındaki silahlı dönem sona erecek.
- » Yunanlar, 15 gün içinde Doğu Trakya'yı boşaltacak.
- » Türkler barış antlaşması imzalanıncaya kadar Doğu Trakya'ya giremeyecek, güvenlik için 8000 kişilik jandarma bulundurabilecek.
- » Doğu Trakya'daki memurlar 30 gün içinde Türklerce teslim edilecek.
- » Boğazlar ve İstanbul, TBMM'ye bırakılacak.